

Ang. Genomförandet av artikel 13–16 i EU:s nya upphovsrättsdirektiv – Internationella Handelskammarens (ICC) synpunkter

ICC inkommer härmed med sina synpunkter angående hur artikel 13–16 i EU:s nya upphovsrättsdirektiv ("Upphovsrättsdirektivet") bör genomföras i svensk rätt.

1 INLEDNING

- 1.1 ICC:s främsta uppgift är att främja den internationella handeln och underlätta för företag att möta de möjligheter och utmaningar som följer med en ständigt ökande globalisering. En viktig förutsättning för den internationella handeln är skyddet för immateriella rättigheter. ICC ställer sig därför överlag positiv till genomförandet av Upphovsrättsdirektivet.
- 1.2 Från ICC:s utgångspunkt är det mot ovan bakgrund av yttersta vikt att skapa goda förutsättningar för en välfungerande marknad för upphovsrätt. En grundläggande förutsättning härför är att tolkningen och genomförandet av Upphovsrättsdirektivet i möjligaste mån blir likformig och enhetlig inom hela EU.
- 1.3 Mot denna bakgrund har ICC valt att mer generellt uttala sig om behovet av ytterligare klargöranden från EU i fråga om hur Upphovsrättsdirektivet ska tolkas.
- 1.4 ICC avser vidare att särskilt kommentera artikel 13, avseende krav på förhandlingsmekanism, artikel 15, avseende skydd av presspublikationer vid onlineanvändning och artikel 16, avseende rimlig kompensation.

2 BEHOV AV YTTERLIGARE KLARGÖRANDEN FRÅN EU

- 2.1 Enligt ICC:s uppfattning finns ett generellt behov av ytterligare klargöranden från EU avseende hur Upphovsrättsdirektivets artiklar ska tolkas, inte minst hur olika artiklar i Upphovsrättsdirektivet förhåller sig till varandra.
- 2.2 Artiklarna i Upphovsrättsdirektivet är onekligen öppna för vitt skilda tolkningar. ICC anser därmed att det finns en överhängande risk för att införlivandet av direktivet kommer skilja sig avsevärt i EU:s olika medlemsstater, något som i sin tur skulle kunna komma att ha en negativ inverkan på den inre marknadens funktion.
- 2.3 Det vore därför önskvärt överlag med förtydligande uttalanden/riktlinjer/exemplifieringar från EU, dels för att underlätta tolkning/tillämpning men även för att undvika alltför stora skillnader mellan medlemsstaternas nationella lagstiftning.

3 ARTIKEL 13 – KRAV PÅ FÖRHANDLINGSMEKANISM

- 3.1 Enligt artikel 13 i Upphovsrättsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att parter som möter svårigheter i samband med licensieringen av rättigheter när de försöker ingå ett avtal i syfte att tillgängliggöra audiovisuella verk via tjänster för beställvideo kan förlita sig på hjälp från ett opartiskt organ eller medlare. Enligt artikel 13 ska organet eller medlarna bistå parterna vid deras förhandlingar och hjälpa dem att nå överenskommelser.
- 3.2 En grundläggande förutsättning för en fungerande och lönsam internationell handel är avtalsfriheten. ICC anser det därför viktigt att i det svenska lagstiftningsarbetet ta fasta på att, i enlighet med vad som anges i skäl 52 till Upphovsrättsdirektivet, deltagande i förhandlingsmekanismen och efterföljande ingående av avtal bör vara frivilligt och inte påverka parternas avtalsfrihet. Enligt ICC:s mening bör den svenska lagtexten utformas särskilt utifrån denna mycket viktiga princip.
- 3.3 Av skäl 52 framgår att medlemsstaterna har möjlighet att välja mellan att inrätta ett nytt organ eller använda sig av ett befintligt organ som uppfyller kraven i direktivet. Sedan 2017 finns i svensk rätt ett medlingsinstitut enligt lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister. I enlighet med promemorian menar ICC att de möjligheter till medling som denna lag tillhandahåller i många avseenden ligger nära det som regleras i direktivet. Enligt ICC:s mening vore det därför lämpligt att vid genomförandet av artikel 13 anknyta till lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister, och det däri redan etablerade medlingsinstitutet, snarare än att inrätta ett ytterligare organ. Dock bör behovet av specifika avsteg eller särreglering närmare utredas och analyseras inom ramen för det svenska lagstiftningsarbetet.

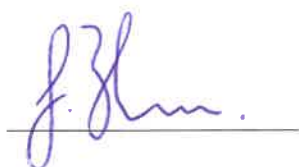
4 ARTIKEL 15 – SKYDD AV PRESSPUBLIKATIONER VID ONLINEANVÄNDNING

- 4.1 Såvida en ny närstående rättighet genom införlivandet av artikel 15 ska anses skapad bör denna utformas på ett tydligt sätt som medför en likartad tillämpning inom EU. I sammanhanget bör gränsdragningsproblem beaktas och tydliggöras, t.ex. hyperlänksproblematiken, hantering av bloggportaler samt gränsen för när ett utdrag ska anses som kort, för att undvika en olikartad nationell rättstillämpning.
- 4.2 För ICC är förutsebarheten i rättstillämpningen genom att medlemsstaterna tillämpar och väljer lösningar på ett likartat sätt av avgörande vikt vid utformningen av lagstiftningen.

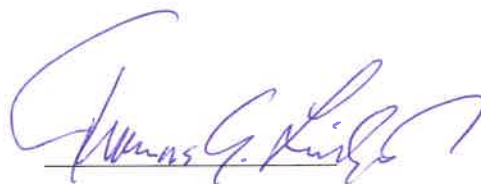
5 ARTIKEL 16 – KRAV PÅ RIMLIG KOMPENSATION

- 5.1 Enligt artikel 16 i Upphovsrättsdirektivet får föreskrivas att, för det fall en upphovsman överlåtit/licensierat en rättighet till en utgivare, denna överlåtelse eller licens i sig utgör en tillräcklig rättslig grund för utgivaren att ha rätt till en andel av kompensationen för användningen av verket inom ramen för ett undantag/inskränkning i, den överlåtna/licensierade rättigheten.

- 5.2 I likhet med promemorian kan ICC konstatera att det rör sig om en fakultativ bestämmelse. ICC anser också, i likhet med vad som anförs i promemorian, att några lagstiftningsåtgärder inte bör övervägas i detta avseende. Mot bakgrund av avtalsfriheten som en grundläggande förutsättning för den internationella handeln bör det istället ankomma på parterna att avtala om hur denna fråga ska hanteras.

Susanna Zeko
Generalsekreterare

Thomas G. Lindqvist
Ordförande Immaterialrättskommittén